लागत तथा व्यवस्थापन लेखाविधि १

Cost and Management Accounting I

बि.बि.एस. तेस्रो सेमेष्टर
Far Western University

डा. दिलिप पराजुली
सह-प्राध्यापक
भक्तपुर बहुमुखी क्याम्पस, त्रि.वि.

महेन्द्र सिह महरा
उप-प्राध्यापक
कैलाली बहुमुखी क्याम्पस, सु.प.वि.

इशा जोशी
उप-प्राध्यापक
कैलाली बहुमुखी क्याम्पस, सु.प.वि.

तर्क राज जोशी
उप-प्राध्यापक
जगन्नाथ बहुमुखी क्याम्पस, सु.प.वि.

मोहन राज जोशी
उप-प्राध्यापक
दार्चुला बहुमुखी क्याम्पस, सु.प.वि.

इश्वर कुमार हमाल
उप-प्राध्यापक
जय पृथ्वी बहुमुखी क्याम्पस, सु.प.वि.

यज्ञराज अवस्थी
व्यवस्थापन संकाय सदस्य
कैलाली बहुमुखी क्याम्पस, सु.प.वि.

भुपेन्द्र भट्ट
शिक्षण सहायक
पाटन बहुमुखी क्याम्पस, सु.प.वि.

Advance Saraswati Prakashan
Kathmandu, Nepal

लागत तथा व्यवस्थापन लेखाविधि १

Cost and Management Accounting I

बि.बि.एस., तेस्रो सेमेष्टर
Far Western University

Published by : **Advance Saraswati Prakashan Pvt. Ltd.**
Kathmandu, Nepal
Phone: 01-4780359, 9851176247, 9851005949
E-mail : advancesaraswatip@gmail.com
Website: www.advancesaraswati.com
Facebook: www.facebook.com/asaraswatiprakashan
Instagram: www.instagram.com/advancesaraswatic
Linkedin: www.linkedin.com/in/asaraswatiprakashan

Edition : First, 2022

Text © reserved by **Authors,** press processing, layout, design, and formatting © reserved by **Publisher.**

Price : **Rs. 575/-**

ISBN : 978-9937-1-2331-0

Distributed by : **Advance Saraswati Prakashan Pvt. Ltd.**
Kathmandu, Nepal
Phone: 01-4780359, 01-4241247, 9843262646

Note: This book or any part of it may not be replicated, stored in a retrieval system, nor transmitted, by or without the written permission of publisher and authors, in any form or by any means whatsoever, including electronic, mechanical, photocopying, recording and otherwise. They are covered by the Nepal Copyright Act if any is found.

Printed in Kathmandu.

भूमिका

लागत तथा व्यवस्थापन लेखाविधि–१ (Cost and Management Accounting-I) सुदूरपश्चिम विश्वविद्यालय व्यवस्थापन सङ्काय अन्तर्गत बी.बी.एस तेश्रो सेमेष्टरको नयाँ पाठ्यक्रमअनुसार तयार गरिएको पाठ्यपुस्तक हो । हामी लेखकहरुले हाम्रो व्यावसायिक अनुभवको आधारमा संसारको निरन्तर परिवर्तनको माग, नयाँ शिक्षा प्रविधिहरुबाट उत्पन्न अवसर र परिवर्तित पाठ्यक्रममा आधारित भएर सम्पुर्ण विद्यार्थीहरुलाई सकेसम्म सजिलोसँग लेखाविधिका ज्ञान बुझ्न सहज तरिकाले विषयवस्तु प्रस्तुत गरेका छौ ।

यो पुस्तक विभिन्न क्षेत्रबाट आएका सुझाव–सल्लाहलाई समावेश गरेर तयार पारिएको हुनाले यो पुस्तक लोकप्रिय हुने कुरामा हामी विस्वस्त छौँ । यो पुस्तकका सम्पुर्ण लेखकहरु लामो समयदेखि सम्बन्धित विषय अध्यापनमा सङ्लग्न रहेकाले आफ्ना अनुभव र सिकाइलाई सजिलो तरिकाले प्रस्तुत गर्ने प्रयास गरेका छौँ । तसर्थ, यो पुस्तक सम्बन्धित विषयको शिक्षा सिकाइ प्रक्रियामा निकै भरपर्दो साथी बन्ने कुरामा हामी विस्वस्त छौँ । प्रस्तुत पुस्तकका विशेषताहरू निम्नानुसार रहेका छन् ।

- सिकाइका उद्देश्यहरु (Learning Objectives)
- सारांश (Summary)
- सम्भावित सैद्धान्तिक प्रश्न–उत्तरहरु (Probably Theoretical Questions Answer)
- अभ्यासहरु (Exercises)
  - Short Answer Questions
  - Long Answer Questions
  - Analytical Questions

पुस्तक तयार पार्नमा सहयोग पुऱ्याउनुहुने सम्पुर्ण मान्यजनहरुप्रति हार्दिक कृतज्ञता प्रदान गर्नका साथै यो पुस्तक आदरणीय गुरुवर्ग, शिक्षक, विद्यार्थी तथा अन्य पाठकहरुको उत्साहको प्रतिफल भएकोले उहाँहरुलाई विशेष धन्यवाद दिन चाहान्छौँ । पुस्तक प्रकाशन तथा बजार व्यवस्थापनको अभिभारा लिएर यो पुस्तक प्रकाशन गरिएकोमा एड्भान्स सरस्वती प्रकाशन प्रा. लि. का सम्पुर्ण परिवार प्रति विशेष आभार व्यक्त गर्न चाहान्छौँ । साथै छोटो समयमा यस पुस्तकलाई प्रस्तुत अवस्थामा ल्याइदिनुहुने श्री सञ्जय सुवाल ज्यू लगायत सम्पुर्ण कम्प्युटर परिवार प्रति हार्दिक धन्यवाद ज्ञापन गर्नका साथै हाम्रा परिवारका सम्पुर्ण सदस्य जसले सधैँ यो कार्यमा सकारात्मक र रचनात्मक सहयोग पुऱ्याएर सहयोग गरिदिनुहुने प्रति पनि आभार ज्ञापन गर्न चाहान्छौँ ।

पाठक समक्ष पुस्तक पस्किनु निकै जिम्मेवारीपूर्ण कार्य हो । यस कार्यमा कुनै पनि किसिमका गल्ति क्षमा लायक हुँदैनन् भन्ने कुरामा हामी विश्वास राख्दछौँ । यहि मान्यतालाई आत्मसात् गर्दै सकेसम्म गल्ती नहोउन् भन्नेमा पनि हामी सचेत छौँ । सचेत हुँदाहुँदै पनि कुनै गल्ती हुन पुगेमा हामी पूर्ण जिम्मेवारी लिन तयार रहँदै यहाँहरुका सुझाव, सल्लाह र रचनात्मक विश्लेषणहरुलाई आगामी संस्करणमा समावेश गरी परिमार्जन गर्दै जाने विश्वास दिलाउन चाहान्छौ ।

लेखकहरू

Far Western University
Faculty of Management
Syllabus

Course Title:	Cost and Management Accounting I	**Course code.:**	MGT 237
Year:	Second	**Level:**	Undergraduate
Semester:	III	**Program:**	BBS
Credits hours:	3	**Lecture hours:**	45

Course Objectives

The course aims to provide the students with an understanding of concept, tools and techniques of cost and management accounting together with applying the management accounting tools and techniques for planning, controlling and decision making, and developing the student's capacity to analyze the financial and cost report for the managerial decision perspective.

Course Description

The purpose of Cost and Management Accounting is to introduce the principles and basis of cost and management accounting from a practical aspect. The course is intended to form the basis as well as to be an integral part of subsequent studies in the subject.

Learning Outcomes

After studying this course, the students should be able to

- Understand the basic knowledge of cost and management accounting and their relation with financial accounting.
- Know the concept of inventory management and determination of stock levels.
- Know the various methods of labour cost and the functions required for efficient labour administration.
- Determine, apply and analyze overhead allocation.
- Know the concept of absorption and variable costing and able to calculate profit.
- Apply cost volume profit analysis in decision making process.
- Draw up contract accounts.

Course Details

Unit 1: Conceptual Foundation — LH 6

1.1. Cost accounting: concept, objectives, functions, scope and limitations

1.2. Management accounting: concept, objectives, functions, scope and limitations

1.3. Relationship between financial, cost and management accounting

1.4. Cost and cost classification: on the basis of function, elements of cost, cost center, cost behavior and managerial decision making

1.5. Cost segregation and cost estimation: two-point method and least square method.

Unit 2: **Accounting for Inventory Management** ______ **LH 5**

2.1 Inventory management: concept and objectives of holding inventory

2.2 Inventory levels: Reorder Level, Maximum Level, Minimum, and Average Stock Level

2.3 Economic order quantity: concept of EOQ, computation of EOQ: formula, graphic and trial & error approaches-considering discount under certainty condition

2.4 Inventory control system: JIT, ABC analysis, perpetual inventory system.

Unit 3: **Accounting for Labour** ______ **LH 6**

3.1 Labour cost: concept of labour cost and objectives of labour cost control

3.2 Wages payment system: essential features, types of wages payment systems: Time Rate, Piece Rate and Incentive Wages Systems: Halsey Premium Plan, Rowan Plan, Taylor's Differential Piece Rate System, Gantt's Tasks Bonus Scheme and group bonus scheme (Priestman's and Scanlon's Plan)

3.3 Labour Turnover: Concept, causes and effects, cost of labour turnover: preventive and replacement cost and calculation of labour turnover ratios.

Unit 4: **Accounting for Overheads** ______ **LH 9**

4.1 Overhead: concept, classification

4.2 Distribution of overhead: primary distribution and secondary distribution (Direct, step down and reciprocal method)

4.3 Absorption of overhead: Production Unit Method, Percentage Method and Hour Rate Method

4.4 Activity Based Costing: concept, importance and features of ABC; ABC Vs Traditional Costing and process of absorption of overhead cost.

Unit 5: **Income Recognition Measurement and Reporting** ______ **LH 6**

5.1 Absorption costing: concept, importance, limitation and preparation of income statement

5.2 Variable costing: concept, importance, limitation and preparation of income statement

5.3 Reconciliation of profit or loss between absorption and variable costing showing causes of differences.

Unit 6: **Cost- Volume – Profit Analysis** ______ **LH 5**

6.1 Concept, essentials, assumptions, and limitations of CVP analysis

6.2 Contribution margin ratio and cost volume ratio

6.3 Break even analysis: concept, advantages, limitations and computation of BEP: Graphical and Formula Method; break even analysis under various situations: change in selling price, variable cost, fixed cost, step fixed cost and multi-products

6.4 Margin of safety and determination of selling price to realize the target profit.

Unit 7: **Contract Costing** ______ **LH 8**

7.1 Concept and features contract costing

7.2 Contract costing procedures: preparation of contract account in the case of incomplete, near to completion and fully completed contract including work in progress account, contractee's account and balance sheet

7.3 Cost plus contract, escalation and de-escalation clauses.

Basic Text Books

1. Arora, M.N (2021). *Cost and Management Accounting* (11th ed.). Noida: Vikash Publishing House.
2. Garrison, R.H., Noreen E.W. & Brewer P. C. (2021). *Managerial Accounting* (17th ed.). McGraw-Hill Inc.
3. Lal, J. & Srivastav, S. (2019). *Cost Accounting* (6th ed.). New Delhi: Tata McGraw Hill Co.

Reference Books

1. Narang, K.L. & Jain, S.P. (2007). *Cost Accounting Theory and Practice*. New Delhi: Kalyani Publishers.
2. Reddy T.S. & Reddy, H.P. (2013). *Cost Accounting and Management Accounting*. Chennai: Marham Publications.
3. Jain S.P. & Narang K.L. (2004). *Cost Accounting*. New Delhi: Kalyani Publishers.

QUESTION STRUCTURE

Group	A	B	C
Types of Question	Short answer questions	Long answer questions	Analytical questions
No of question to be asked	8	8	2
No of questions to be attempted	7	7	1
Marks per question	4	8	16
Total marks	$7 \times 4 = 28$	$7 \times 8 = 56$	$1 \times 16 = 16$
Key skills to be assessed	Remembering and understanding	Comprehension, application and analysis	Analysis, evaluation and synthesizing

विषयसूची

एकाइ १

सैद्धान्तिक पृष्ठभूमि

Conceptual Foundation

परिचय (Introduction) १

वित्तीय लेखाविधि (Financial Accounting) १

वित्तीय लेखाविधिको/अवधारणा (Concept of Financial Accounting) १

वित्तीय लेखाविधिको सीमाहरु (Limitations of Financial Accounting) २

लागत लेखाविधि (Cost Accounting) ३

लागत लेखाविधिको अवधारणा (Concept of Cost Accounting) ३

लागत लेखाविधिको उद्देश्य एवम् कार्यहरू (Objectives and Functions of Cost Accounting) ४

लागत लेखाविधिको क्षेत्र (Scope of Cost Accounting) ५

लागत लेखाविधिको सीमाहरू (Limitations of Cost Accounting) ५

व्यवस्थापन लेखाविधि (Management Accounting) ६

व्यवस्थापन लेखाविधिको अवधारणा (Concept of Management Accounting) ६

व्यवस्थापन लेखाविधिको उद्देश्य वा कार्य वा महत्वहरू
(Objectives/ Functions/ Importance of Management Accounting) ७

व्यवस्थापन लेखाविधिको क्षेत्र (Scope of Management Accounting) ८

व्यवस्थापन लेखाविधिको सीमाहरू (Limitations of Management Accounting) ९

वित्तीय लेखाविधि, लागत लेखाविधि तथा व्यवस्थापन लेखाविधिको तुलना ९

(Comparison of Financial Accounting, Cost Accounting and Management Accounting) ९

वित्तीय लेखाविधि, लागत लेखाविधि एवम् व्यवस्थापन लेखाविधिको समानताहरू
(Similarities between Cost Accounting, Cost Accounting and Management Accounting) १०

वित्तीय लेखाविधि, लागत लेखाविधि र व्यवस्थापन लेखाविधि बीचको भिन्नताहरू १०

(Difference between Financial Accounting, Cost Accounting and Management Accounting) १०

लागत लेखाविधि र वित्तीय लेखाविधि बिचको भिन्नताहरू
(Difference between Cost Accounting and Financial Accounting) १०

वित्तीय लेखाविधि र व्यवस्थापन लेखाविधिवीचको भिन्नताहरू
(Difference between financial Accounting and Management Accounting) ११
व्यवस्थापन लेखाविधि (Cost and Cost Classification) १२
लागतको अवधारणा (Concept of Cost) १२
लागतको महत्व (Importance of Cost) १२
लागतको आधारभूत अवधारणा (Basic Concept of Cost) १३
खर्चहरू (Expenses) १३
नोक्सान (Loss) १३
लागत केन्द्र (Cost Centre) १३
नाफा केन्द्र (Profit Centre) १४
लागत एकाइ (Cost Unit) १४
लागतको वर्गिकरण (Classification of Cost) १४
कार्यको आधारमा (On the basis of Functions) १४
तत्व वा पहिचानको आधारमा (On the basis of Elements) १५
लागत केन्द्रको सम्बन्धको आधारमा (On the basis of Relation to Cost Center) १६
व्यवहार वा परिवर्तनशीलताको आधारमा (On the basis of Variability or Behaviour) १७
व्यवस्थापकिय निर्णय कार्यको आधारमा (On the basis of Managerial Decision Making) १८
लागत पृथकीकरण/विभाजन र अनुमान (Cost Segregation and Estimation) २०
लागत पृथकीकरणको अवधारणा (Concept of Cost Segregation) २०
लागत पृथकीकरण गर्ने विधिहरू (Methods of Segregating Cost) २०
लागतको अनुमान (Cost Estimation) २३
Illustrative Problems 25
Review of Key Terms 30
Probable Questions Answer 31
List of Formulae 33
Exercise 33

एकाइ २

मौज्दात व्यवस्थापनको लेखाविधि

Accounting for Inventory Management

मौज्दात (Inventory) ३९
मौज्दातको अवधारणा र प्रकृति (Concept and Nature of Inventory) ३९
मौज्दात राख्नुको कारण वा उद्देश्य (Reasons or Motives of Holding Inventory) ४०

मौज्दात व्यवस्थापनको अवधारणा (Concept of Inventory Management) ४०
मौज्दात व्यवस्थापनका उद्देश्यहरू (Objectives of Inventory Management) ४१
मौज्दात नियन्त्रण (Inventory Control) ४१
मौज्दात नियन्त्रणका आवश्यक तत्वहरू (Essentials of Inventory Control) ४२
मौज्दात व्यवस्थापनका विधिहरु (Techniques of Inventory Control) ४२
मितव्ययी आदेश परिमाण (Economic Order Quantity) ४३
मितव्ययी आदेश परिमाणको अर्थ तथा अवधारणा (Concept and Meaning of Economic Order Quantity) ४३
मौज्दात लागतको प्रकारहरू (Types of Inventory Cost) ४३
मितव्ययी आदेश परिमाणको विधिहरू (Methods of Calculating EOQ) ४४
मौज्दात तह (Stock Level) ५१
पुनः आदेश तह वा स्तर (Re – order Level:ROL) ५१
न्यूनतम मौज्दात तह वा सुरक्षित मौज्दात तह (Minimum Stock Level or Safety Stock level) ५२
अधिकतम मौज्दात तह (Maximum Stock Level) ५३
औसत मौज्दात तह (Average Stock Level) ५३
पुनः आदेश परिमाण (Re- order Quantity) ५४
निरन्तर मौज्दात प्रणाली (Perpetual Inventory System) ५५
निरन्तर मौज्दात प्रणालीको अवधारणा (Concept of Perpetual Inventory System) ५५
निरन्तर मौज्दात प्रणालीका फाइदाहरु (Advantages of Perpetual Inventory System) ५५
निरन्तर मौज्दात प्रणालीका बेफाइदाहरू (Disadvantages of Perpetual Inventory System) ५६
एबिसी विश्लेषणबाट मौज्दात नियन्त्रण (Stock Control through ABC Analysis) ५६
ए बी सी विश्लेषणका फाइदाहरु (Advantages of ABC Analysis) ५७
ए बी सी विश्लेषणका बेफाइदाहरु वा कमजोरीहरु (Disadvantages or Limitations of ABC Analysis) ५७
चाहेको समयमा मौज्दात प्रणाली (Just – In – Time Inventory (JIT) ५८
चाहेको समयमा मौज्दात प्रणालीको अवधारणा (Concept of Just – In – Time Inventory (JIT) ५८
चाहेको समयमा मौज्दातका फाइदाहरू (Advantages of JIT) ५८
चाहेको समयमा मौज्दातका बेफाइदाहरू (Disadvantages of JIT) ५९
Illustrative Problems 59
Review of Key Terms 66
Probable Questions Answer 66
List of Formulae 67
Exercise 68

एकाइ 3

श्रमको लेखाविधि

Accounting for Labour

श्रम लागत (Labour Cost) ७५
- श्रम लागतको अवधारणा (Concept and Meaning of Labour Cost) ७५
- श्रम लागतका प्रकार (Types of Labour Cost) ७५
- श्रम लागत विधिको महत्व (Importance of Labor Costing) ७६
- श्रम लागत नियन्त्रण र यसका उद्धेश्यहरु (Labor Cost Control and its Objectives) ७६

पारिश्रमिक वा ज्याला भुक्तानीका प्रणाली (Remuneration (Wage Payment) System) ७७
- ज्याला भुक्तानी प्रणालीको अवधारणा (Concept of Remuneration System) ७७
- असल ज्याला प्रणालीका विशेषताहरू (Features of Good Remuneration System) ७७

ज्याला भुक्तानीका आधारभुत प्रणालीहरु (प्रिमियम रहितको पारिश्रमिक) ७८

(Basic Systems of Wage Payment (Remuneration without Premium) ७८
- समय ज्याला प्रणाली (Time Rate System) ७८
- कार्यदर प्रणाली (Piece Rate System) ८०
- समय दर प्रणाली तथा कार्यदर प्रणालीबीचको भिन्नताहरु (Differences between Time Rate System and Piece Rate System) ८२

ज्याला भुक्तानीको प्रेरणात्मक प्रणालीहरु (प्रिमियम सहितको पारिश्रमिक) ८२

(Incentive System of Wage Payment (Remuneration with Premium) ८२

व्यक्तिगत प्रोत्साहन/बोनस योजना (Individual Premium/Bonus Plan) ८३
- हाल्से प्रिमियम योजना (Halsey Premium Plan) ८३
- रोवनको प्रिमियम योजना (Rowan Premium Plan) ८५
- टेलरको पृथक कार्यदर प्रणाली (Taylor's Differential Piece Rate System) ८७
- ग्यान्टको कार्य तथा बोनस योजना (Gantt's Task and Bonus Plan) ८९

सामूहिक प्रोत्साहन/बोनस योजनाहरू (Group Premium/Bonus Plan) ९१
- सामूहिक बोनस योजनाका प्रकार (Types of Group Bonus Scheme) ९२
- निष्क्रिय समय (Idle Time) ९४

श्रम परिवर्तन/त्याग (Labour Turnover) ९५
- श्रम परिवर्तनको अवधारणा (Concept of Labour Turnover) ९५
- श्रम परिवर्तनका कारणहरू (Causes of labor turnover) ९५
- श्रम परिवर्तनका असर (Effect of Labor Turnover) ९५
- श्रम परिवर्तनका लागत (Cost of Labour Turnover) ९६

श्रम परिवर्तन मापन गर्ने विधिहरू (Measurement of Labour Turnover) ९८
Illustrative Problems 99
Review of Key Terms 107
Probable Questions Answer 108
Formulae 109
Exercise 110

एकाइ ४

उपरीव्ययको लेखाविधि

Accounting for Overheads

उपरीव्यय लागत (Overhead cost) ११९
उपरीव्यय लागतको अवधारणा (Concept of Overhead Cost) ११९
उपरीव्यय लागतका विशेषताहरु (Features of Overhead Cost) १२०
उपरीव्यय लागतहरूको वर्गीकरण (Classification of Overhead Cost) १२०
उपरीव्यय लागतको बाँडफाँड (Allocation of Overhead Cost) १२३
उपरीव्यय बाँडफाँडका महत्व (Importance of Allocation of Overhead) १२३
उपरीव्ययको संविभाजन (Apportionment of Overheads) १२३
उपरीव्यय संविभाजनको अवधारणा (Concept of Apportionment of Overheads) १२३
उपरीव्यय संविभाजनको महत्व (Importance of Apportionment of Overheads) १२३
उपरीव्ययहरूका संविभाजन गर्ने आधारहरू (Basis of Apportionment of Overheads) १२४
उपरीव्ययको बाँडफाँड र संविभाजनबिचको भिन्नता
(Difference between Allocation and Apportionment of Overheads) १२४
उपरीव्ययको सहायक वितरण वा पुनः संविभाजन (Concept of Re - apportionment of Overhead) १२६
उपरीव्ययको पुनःसंविभाजनका विधीहरु (Methods of Re-apportionment of Overheads) १२७
उपरीव्ययका अवशोषण वा समावेश (Absorption of Overheads) १३१
उपरीव्ययको अवशोषण /समावेश (Methods of Overhead Absorption) १३१
Illustrative Problems 133
Probable Questions Answer 145
Exercise 146

एकाइ ५

क्रियाकलापमा आधारित लेखाविधि

Activity Based Costing

परम्परागत परिमाणमा आधारित लागतविधि (Traditional Volume Based Costing System) १५७

परिचय (Introduction).. १५७

परम्परागत परिमाणका आधारमा लेखाविधिको अवधारणा (Concept of Traditional Volume Based Costing System) १५७

परिमाण/परम्परागत परिमाणमा आधारिमा लागतविधि अन्तर्गत कुल लागत र प्रति इकाईको निर्धारण (Computation of Total Cost and Cost Per Unit under Traditional Volume Based Costing System).१५८

परम्परागत लागत विधिका सीमाहरू (Limitation of Traditional Costing System) १६०

क्रियाकलापमा आधारित लागत विधि (Activity Based Costing: ABC) १६१

क्रियाकलापमा आधारित लागत विधिको अवधारणा (Concept of Activity Based Costing).................... १६१

क्रियाकलापमा आधारित लागत विधिका विशेषताहरू (Features of activity based costing)..................१६२

क्रियाकलापमा आधारित लागत विधिका उद्देश्यहरू (Objectives of activity based costing) १६२

क्रियाकलापमा आधारित लागत विधिको महत्वहरू (Importance of ABC) १६३

परम्परागत लागत विधि र क्रियाकलापमा आधारित लागत विधिबीच भिन्नता (Comparison of Traditional based costing and Activity Based Costing) १६३

क्रियाकलापमा आधारित लागत विधिका प्रक्रिया (Procedures for Absorption of Overhead Under Activity Based Costing)............................. १६४

Illustrative Problems 169

Review of Key Terms 185

Probable Questions Answer 186

Format/Formulae 186

Exercise 187

एकाइ ६

आय पहिचान मापन तथा प्रतिवेदन

Income Recognition Measurement and Reporting

परिचय (Introduction) १९७

वस्तु लागत (Product Cost) १९७

अवधि लागत/अनुत्पादनशील लागत (Period Cost/Non-manufacturing Cost) १९७
अवशोषण लागतविधि (Absorption Costing) २००
अवशोषण लागतविधिका विशेषताहरु (Features of Absorption Costing) २००
अवशोषण लागतविधिका महत्वहरू (Importance of Absorption Costing) २०१
अवशोषण लागतविधिका कमजोरीहरु (Limitations of Absorption Costing) २०१
अवशोषण लागतविधि अनुसारको आय विवरण (Income Statement under Absorption Costing) २०१
अवशोषण लागतविधिमा मौज्दातको मूल्यांकन (Valuation of Stock Under Absorption Costing) २०३
स्थिर उत्पादन उपरीव्ययको अधिक र न्यून अवशोषण
(Over and under Absorption of Fixed Manufacturing Overhead) २०५
परिवर्तनशील लागतविधि (Variable Costing) २०९
परिवर्तनशील लागतविधिका विशेषताहरू (Features of Variable Costing) २०९
परिवर्तनशील लागतविधिको महत्वहरु (Importance of Variable Costing) २१०
परिवर्तनशील लागत विधिका कमजोरी वा सीमाहरु (Limitations of Variable Costing) २१०
परिवर्तनशील लागतविधिअनुसार आय विवरण (Income Statement Under Variable Costing) २१०
अवशोषण लागतविधि र परिवर्तनशील लागतविधि बिचका भिन्नताहरू
(Differences between Absorption Costing and Variable Costing) २१२
अवशोषण लागतविधि र परिवर्तनशील लागतविधि बिचका भिन्नताहरू
(Differences between Absorption Costing and Variable Costing) २१३
अवशोषण लागतविधि तथा परिवर्तनशील लागतविधिका नाफाको समायोजन
(Reconciliation of Profit as per Absorption Costing and Variable Costing)............................२१६
अवशोषण लागतविधि तथा परिवर्तनशील लागतविधि बिचमा तुलना
(Comaparision between Absorption Costing and Variable Costing)....................................२२२
Illustrative Problems 224
Review of Key Term 235
Probable Questions Answer 235
Formulae/Formats 236
Exercise 238

एकाइ ७

लागत - परिमाण - नाफा विश्लेषण

Cost-Volume-Profit Analysis

लागत परिमाण नाफा विश्लेषणको अवधारणा (Concept of Cost Volume Profit Analysis) २४७
लागत परिमाण नाफा विश्लेषणका उद्देश्यहरू (Objectives of Cost Volume Profit Analysis) २४८
लागत परिमाण नाफा विश्लेषणका महत्वहरु (Importance of CVP Analysis) २४८

लागत परिमाण नाफा विश्लेषणका प्रमुख मान्यताहरू (Assumptions of CVP Analysis) २४८
लागत परिमाण नाफा विश्लेषणका कमजोरी वा सीमाहरु (Limitations of CVP Analysis) २४८
सीमान्त अंश वा लाभ विश्लेषण (Contribution Margin Analysis) २४९
समविन्दु विश्लेषण (Break Even Analysis- BEA) २५३
समविन्दु विश्लेषणका मान्यताहरू (Assumption of Break Even Analysis) २५३
समविन्दु विश्लेषणका फाइदाहरू (Advantages of Break Even Analysis) २५३
स्थिर परिस्थिति अन्तर्गत समविन्दुको विश्लेषण (Break Even Analysis under Constant Situation) २५४
नगद समविन्दु (Cash Break Even Point) २५८
समविन्दु अनुपात (Break Even Ratio) २५८
परिवर्तनशील अवस्थाहरुमा समविन्दु विश्लेषणको प्रयोग (Break Even Analysis Under Changed Situations) २५९
तहगत स्थिर लागत (Step Fixed Cost) २६१
सुरक्षित अंश (Margin of Safety) २६४
आवश्यक बिक्री र अपेक्षित नाफाको निर्धारण (Determination of Required sales and Desired Profit) ... २६५
बहुवस्तु परिस्थितिमा लागत परिमाण नाफा विश्लेषण (Cost Volume Profit Analysis under Multi Product Situation) २६७
Illustrative Problems 270
Review of Key Term 277
Probable Questions Answer 277
Formulae/Formats 278
Exercise 279

एकाइ ८

ठेक्का लागतविधि

Contract Costing

ठेक्का लागतविधिको अवधारणा (Concept of Contract Costing) २८९
ठेक्का लेखाविधिका विशेषताहरू (Features of contract costing) २८९
कार्य आदेश तथा ठेक्का लागतविधि बीचको समानताहरु (Similarities Between Job Order Costing and Contract Costing) २९०
कार्य आदेश तथा ठेक्का लागतविधि बीचको भिन्नताहरू (Difference Between Job Order Costing and Contract Costing) २९०
ठेक्का लागतविधिको कार्यविधि (Contract Costing Procedures) २९१

ठेक्का खाताको तयारी (Preparation of Contract Costing) २९१
ठेक्का खाताको वर्गीकरण (Classification of Contract Account) २९३
अपूर्ण वा पुरा नभएको ठेक्का कार्यको ठेक्का खाता (Contract Account of Incomplete Contract) २९३
अपूर्ण ठेक्काको नाफा (Profit of Incomplete Contract) २९५
कार्य पुरा हुन लागेको ठेक्काको ठेक्का खाता (Contract Account of Near to Completion Contract) २९८
अनुमानित ठेक्कामा नाफा (Profit on Estimated Contract) २९९
पूर्णरूपमा कार्यसम्पन्न भईसकेको ठेक्काको ठेक्का खाता (Contract Account of Completed Contract) ३०१
ठेक्कादाताको खाता (Contractee's Account) ३०३
वासलातको तयारी (Preparation of Balance sheet) ३०४
लागत जोड ठेक्का (Cost Plus Contract) ३०५
लागत जोड ठेक्काको फाइदाहरू (Advantages of Cost Plus Contract) ३०६
लागत जोड ठेक्काको बेफाइदाहरू (Disadvantages of Cost Plus Contract) ३०६
परिवर्तनको दफा (Escalation Clause) ३०७
Illustrative Problems 308
Probable Questions Answer 320
Exercise 320

■ सन्दर्भसूची ३३३–३३४